

ПОЛІТИКА РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ УКРАЇНИ (на прикладі м. Рівного)

Т.Л. Меліхова

Національний університет водного господарства і природокористування,
t_melihova@ukr.net

Україна належить до високоурбанізованих країн світу, в межах території якої поширені різні типи міст. Проте від попередньої епохи ми отримали міста, які характеризувалися інтенсивністю росту, а не розвитку. Як наслідок, більшість сучасних міст потребують врегулювання їхнього розвитку, базуючись на концепції стійкого розвитку та на довгостроковій перспективі. З одного боку, дане питання в багатьох містах відображене в стратегіях і програмах соціально-економічного розвитку міст. З іншого боку, залишається відкритою проблема екологізації міст, в тому числі ресурсозбереження. На рівні держави нині акцент робиться на питаннях ресурсозбереження[1]. Адже «стан навколишнього середовища в державі тривалий час характеризується високим рівнем техногенних навантажень на земельні, водні, біотичні, мінерально-сировинні ресурси»[2], тому захист довкілля має стати проактивним, спрямованим на подолання наслідків і негативних тенденцій впливу людської діяльності на довкілля. Відповідно, одним із пріоритетів державної політики є реформування сфери охорони навколишнього середовища згідно з Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Питання ресурсозбереження вивчали С. Дорогунцов, Л. Мельник, М. Міллер, І. Сотник та інші. Проте й нині однією з основних проблем є збереження і раціональне використання природних ресурсів.

Найбільшим споживачем і користувачем природних ресурсів є міста, насамперед великі. Сучасні великі міста характеризуються обмеженими природними ресурсами (земельними, рослинними, водними), які, крім того, зазнали значних трансформацій від антропогенної діяльності. Так, загострюється питання земельних ресурсів, делімітації меж міста. Сказане, в свою чергу, обмежує просторовий розвиток міста, збільшує щільність забудови на одиницю площі, зменшує кількість відкритих просторів, схиляє забудовників до забудови внутрішньоквартальних просторів. Одночасно спостерігається й нераціональне використання земельних ресурсів міста внаслідок забудови його відкритих просторів малими малоцінними архітектурними формами. Однією з причин можна вважати те, що земля наділена рентою, яка одночасно збагачує і власника і місцевий бюджет.

Відкритими залишаються питання врегулювання потоків матеріальних і нематеріальних ре-

сурсів задля забезпечення стійкого розвитку великих міст. Тому політика ресурсозбереження покликає заощадити матеріально-сировинні ресурси, зберегти економічну і політичну незалежність міста, регіону, країни. До першочергових питань сьогодення належить питання енергоефективності та енергозбереження, яке дозволить зменшити споживання та забезпечити ефективне використання паливно-енергетичних ресурсів у бюджетній сфері міста і житлово-комунальному господарстві; скоротити бюджетні витрати на закупівлю енергоресурсів; підвищити культуру енергоспоживання мешканцями міст. Державна політика енергозбереження у місті здійснюється через організаційні та енергозберігаючі заходи шляхом вдосконалення міської системи управління енергозбереженням. На території м. Рівного дану політику реалізовує управління економіки міста шляхом: розроблення програм енергозбереження та енергоефективності міста; здійснення енергоменеджменту і енергомоніторингу; стимулювання та популяризації енергоощадних заходів; впровадження новітніх енергоефективних та енергоощадних технологій; модернізації житлово-комунальної інфраструктури.

Так, на території міста реалізовується державна програма з утеплення житла, за якою держава відшкодовує частину суми кредиту на енергоефективне обладнання та матеріали для населення, ОСББ та ЖБК (від **20%** до **70%**). До реалізації програми і політики енергозбереження в Україні активно долучаються банки: **Ощадбанк, Укргазбанк, Укрексімбанк, ПриватБанк та інші банки**, які є учасниками Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Дане кредитування здійснюється переважно державними банками. Найбільшими кредиторами термомодернізації житла в м. Рівному є **Ощадбанк і Укргазбанк (табл.1). Програмою кредитування за 2016–2017 роки скористалися 2063 особи [3].**

Таблиця 1 – Відшкодування відсотків за кредитами, залученими фізичними особами, на впровадження енергозберігаючих заходів у м. Рівному

Назва кредитно-фінансової установи	Обсяги наданих кредитних коштів, грн.		Обсяги відшкодування відсотків за кредитами з міського бюджету, грн.	
	2016	2017	2016*	2017**
ПАТ «Державний ощадний банк України»	10 235 947,98	8 434 129,01	129 550,54	202 723,36
ПАТ «Укргазбанк»	6 709 787,71	14 059 930,00	130 247,09	161 144,64
ПАТ «Державний експортно-імпорتنний банк України»	141 777,00	71 000,00	2 051,8	5 203,24
Разом	17 087 512,69	22 565 059,01	261 849,43	369 071,24

* Відшкодування включає суми, нараховані за березень–листопад 2016 року.

** Відшкодування включає суми, нараховані за грудень 2016 року, січень–листопад 2017 року.

Отже, дані програми спрямовані: вдосконалити систему управління енергозбереженням, моніторингу та контролю за споживанням паливно-енергетичних ресурсів об'єктами бюджетної та комунальної сфери; зменшити обсяги споживання паливно-енергетичних ресурсів за рахунок модернізації об'єктів комунального господарства та впровадження новітніх енергоефективних технологій; підвищити якість надання комунальних послуг і знизити їхню собівартість.

Наслідком реалізації політики ресурсозбереження можна вважати зменшення з 2010 до 2016 року майже вдвічі енергоспоживання за всіма видами енергоресурсів (табл. 2). Серед причин, що забезпечили ощадливе споживання енергоресурсів, є: встановлення фізичними особами засобів обліку споживання газу і тепла; підвищення тарифів на дані види енергоспоживання, що спонукало фізичних і юридичних осіб до економного споживання енергоресурсів та до встановлення енергозберігаючих технологій.

Таблиця 2 – Енергоспоживання

Вид споживання	2010	2012	2014	2015	2016	2016/2010
Електроенергія, тис. кВт. год., у тому числі:	1 101 711	879 726	751 134	717 751	646 428	0,59
– населення	130 269	134 691	140 510	143 462	149 878	1,15
– інші споживачі	971 442	745 035	610 624	574 289	496 550	0,51
Газ, тис. м ³	201 271	161 720	156 085	123 047,3	129 050,8	0,64
Опалення, Гкал, у тому числі:	608 062,7	616 390,4	441 752,3	436394,7	370301,4	0,61
– населення	476 075,6	486 637,9	345 862,7	349 668,3	279 787,1	0,59
– підприємства	131 987,1	129 752,5	95 889,6	86 726,4	90 514,3	0,69

Примітка – джерело інформації 4.

Отже, політика ресурсозбереження сприяє максимальному використанню вилучених з природи ресурсів, збереженню даних ресурсів, розвитку інновацій, зміцнюючи, таким чином, ресурсний потенціал великих міст.

Список використаних джерел:

1. Аналітична доповідь до щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2015 році». – К. : НІСД, 2015. – 684 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/public/File/2015_book/POSLANNYA-2015_giper_new.pdf.

2. Аналітична доповідь до щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2016 році». – К. : НІСД, 2016. – 688 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/poslanya_new-ss2e3.pdf.

3. Інформація про хід виконання Програми відшкодування відсотків за кредитами, залученими фізичними особами на впровадження енергозберігаючих заходів у місті Рівному, на 2016–2018 роки у 2016 році: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://economy.rv.ua/EZEF/EZEF11/>

4. Профіль громади м. Рівне /Управління економіки міста виконавчого комітету Рівненської міської ради. – Рівне, 2017. – 91 с.